

Lidens Tidning

Mars 2005 • ÅRGÅNG 8, NR 1

Påskmusttest s 12-13

Kråktorpet s 29-31

Om ni tycker att denna tidning kommer för sällan,
kolla på internet: www.lidenbygden.com

I DET HÄR NUMRET:

	sid
Annonsspriser	2
Liden Bears	9
Ystasjön del 2	15-17
Röda tråden	22
Höga elpriser	14
En sekund i tillvaron	19

Bäste läsare,
Jag har varit ägare av denna tidning i ett år, efter övertagandet från Företagarföreningen konstaterar jag att utifrån läsekretsens reaktioner att det fungerar bra. Det känns uppmuntande. Föreningen ville gå ur tidningsangagemanget, därför kom den att överlåtas till undertecknad.

Företagarföreningen verkar ju vilja avveckla sig själv då man inte haft ett enda styrelsemöte under förra året. Detta är sant eftersom jag själv är styrelseledamot. Jag har aldrig suttit i en förening som beslutar saker utan möten.

Nu ser vi framåt mot att försöka överleva efter nedläggningshoten av högstadiet och Vårdcentralen. Det har varit möte i skolan om Lidens framtid, men tyvärr hinner jag inte med en redovisning i detta nummer, men det redovisas i nästa nummer. Eloge till all dom som kämpat på barrikaden. Fortsatt kraftsamling och god uppslutning i projektet "För Liden i tiden" hoppas

Tore Löfvenius

Omslagsbild:
Vinter vid Sandnäset 2005.
Foto: Tore Löfvenius

Adress till tidningen	Lidens Tidning	0692 - 102 77
	Bodacke 143, 860 41 Liden	070 - 277 36 40
E-postadress:	tidning@telia.com	
Fax		0692 - 105 43
Ansvarig utgivare:	Tore Löfvenius	0692 - 102 77
Artiklar:	Arne Johansson	0692 - 210 75
E-post	arne.jarkvissle@telia.com	
Annonser:	Kerstin Cahling-Hansson	0692 - 200 33
		073 - 819 77 87
Tryckeri:	Prinfo Accidenstryckeriet i Sundsvall	

Annonsspriser

Extrapris!

Köp fem annonser, betala för fyra!

Föreningar får dela på en helsida, varför vi är tvungna redigera material om utrymmet är begränsat. De föreningar som vill ha sitt material ograverat är välkomna att köpa en annonsplats. Ring för kostnadskalkyl.

Normalpris: Vid färgannons tillkommer 20 %

1/9 sida 43 x 59 mm stående	150:-
2/9 sida 86 x 59 mm stående	300:-
1/3 sida 130 x 59 mm liggande	375:-
1/2 sida 130 x 91 mm liggande	525:-
1/1 sida 130 x 184 mm stående	1050:-
Köp och Sälj ca 20 ord	30:-

Alla priser exkl moms

Nästa Lidentidning utkommer

vecka 17 (25/4)

Stoppdatum: 1/4

**Lidens Tidning utkommer
fem gånger per år.**

**Du kan posta, maila eller faxa ditt bidrag,
tänk bara på att faxade original
ger ett sämre slutresultat**

Vill du prenumerera?

Kostnad 125:-/år. PG 15 89 07-6
eller maila så kommer tidningen på posten

Holms PRO.

Planering för Våren 2005 för Holms PRO.

Styrelsemöte Anundgård den 13 januari
Kl.13.00

Medlemsmöte Anundgård den 20 januari
Kl.13.00

Styrelsemöte Gimåfors den 10 februari
Kl.13.00

Medlemsmöte Anundgård den 24 februari
Kl.13.00

Styrelsemöte i Anundgård den 3 mars Kl.13.00
Årsmöte på Österström den 18 mars Kl.17.00

Styrelsemöte i Gimåfors den 7 april Kl.13.00
Medlemsmöte i Anundgård den 21 april
Kl.13.00

Styrelsemöte i Anundgård den 12 maj Kl.13.00
Vårfest i Gimåfors den 27 maj Kl.17.00

PRO spelar Boule på Holmvallens grusplan
Tisdagar Kl. 12.00 med början den 3 maj.

www.lidenbygden.com

Trollrikets Skoterklubb

Ännu några veckor kvar på säsongen!
Hoppas vi !!!!!

Lördagen den 5 mars är det i alla fall

Gussjöpimpeln.

Välkomna att pimpla, köpa hamburgare eller bara kolla in marknaden.
Glöm inte att köpa lotter. 4-hjuling, skoter eller båt kan du vinna.

Kerstin Kolbäck sekreterare
060578948

Hemsidesadressen till
Holms Sportklubb
följer nedan:

www.holmssportklubb.com

Trollska Galleriet

Rolf Lidberg

Galleri, Glas & Ram-
verkstad i Järkvissle
0692-211 00

NÄSTA HEMMAMATCH

6/3 KL. 12.00 Liden Bears – Njurunda SK

www.lidenbears.medelpadhockey.se

Handelsbanken

Liden

En bank nära dig...
Samla dina affärer på banken i
Liden.

- Enkelt
- Smidigt
- Personligt

Peter

Birgitta

Allkort - erbjudande

Med Allkortet har du det mesta. Du får
sparränta, bensinrabatt, bonus, reseförsäk-
ring, avbeställningsskydd mm.
Om du nytecknar ett Allkortsavtal med oss
så bjuder vi på första årsavgiften
(värde 250 kr).
Kom in till oss så berättar vi mer.

Erbjudandet gäller t o m 2005 - 03 - 31

Renar på Skälsjön 2004. Foto: Tore Löfvenius

Primaskog är ett inköps-
bolag som ägs till lika
stora delar av Rödins
Trävaru och Persson
Invest, två företag i
Jämtland med stark lokal
förankring vilket även
kännetecknar Primaskog.

Erik Håkansson hälsar
dig välkommen till vårt
kontor i Västernorrland.

Primaskog

INKÖPSBOLAG FÖR GALLO OCH RÖDINS

Telefon: 0691-306 38 • Mobil: 070-349 51 38 • Kontorstider: Enligt överenskommelse
E-mail: erik.hakansson@primaskog.se • www.primaskog.se

ncm

Ski-doo MX Z 800 X

ski-doo

2004 THERE'S NOTHING LIKE IT.

Visning av Ski-Doo och Lynx snöskotrar, årsmodell 2005.

(utförsäljning av kvarvarande 04:or och demomaskiner)

Kampanjpris på Lynx 5900 fc årsmodell 2005

LYNX Rave 800

Bombardier Recreational Products Inc.

Öppettider:
Vardagar 08.00 -16.30

ncm

Sillre, Liden 0692 - 20004 fax 0692 - 200 80

www.ncm-ss.se

Sundsvallsorten
Tel: 060-64 10 60

Vi organiserar cirklar och kulturprogram, framförallt i samarbete med medlamorganisationer, men även med/för allmänheten. Du är välkommen att kontakta oss både personligen och på telefon. Så berätta vad du har för önskemål och vi skall försöka lösa det tillsammans.

Fråga efter ABF:s nya Hälsokola "Livet är ditt".

Dra ihop ett gäng till en cirkel för ett bättre liv!
För mer information kontakta oss på ABF!

Välkommen att kontakta oss!
ABF Sundsvallsorten

Sundsvall tel 060 - 64 10 60 fax 060 - 17 10 20
Timrå tel 060 - 58 04 66 fax 060 - 57 25 43

E-post abf@sundsvall.abf.se

Skogsägare!

**Börje Albertsson – din kontakt i Liden, Fors,
Sättna och Holm**
Mobil 070-347 66 07 Tel 0692-220 01
borje.albertsson@sca.com

Stefan Maina – din kontakt i Indal
Mobil 070-325 01 43 Tel 060-19 34 24
stefan.maina@sca.com

KONTAKTA SCAs VIRKESKÖPARE OMGÅENDE

Lidens tidning

NILS WIDE BERÄTTAR

Bildtext: Rast vid Lidenbron. Sittande på motorcykeln Y 5 är färghandlaren Eric "Konke" Strömberg.

I början av 1900-talet var intresset för motorfordon mycket stort men innehav av motorcykel eller automobil synnerligen exklusivt. Några lyckliga fordonsägare slöt sig våren 1915 samman och bildade Mellersta Norrlands Motorcykelklubb och den första utflykten gjordes till Gnarp den 11 juli 1915. Anledningen till att man slöt sig samman var naturligtvis det gemensamma intresset men även för att man behövde varandras hjälp vid utflykter. Vägarna var bedrägliga och fulla av hästskosöm som orsakade ideliga punkteringar och maskinerna gick väl inte alltid som urverk, olika haverier förekom ofta. Utförliga beskrivningar med fotografier från utflykterna finns bevarade och vi citerar: "Vid första utflykten 1916 var samlingsplatsen bestämd till s.k. Hällbergsska backen i Skolhusallén. Härifrån gick färden över Sättna fram till Indalsbron och vidare uppefter Indalsälven till den nybyggda Lidensbron och från denna ledde landsvägen i 250 meters stigning genom storartad natur mest uppför branta backar den 8 km långa numera gamla vägen fram till Östbyns gästgivaregård i Holms socken. Här intogs lunch och kaffe hos den gästvänliga gästgivaren Olsson, varefter hemfärden företogs på holmvägen ned till Kovland och vidare till hemstaden."

Den 14 augusti 1917 blev det i landet allmänt körförbud för motorfordon som varade till början av 1919. Det var första världskriget som satte sina spår.

Då allt fler automobilägare sökte sig till klubben beslöt 1920 att ändra namn till Medelpads Automobil- & Motorcykelklubb (MAMK). Turistutfärderna fortsatte och man kom även in på olika former av tävlingsverksamhet för motorfordon.

Bild ur Medelpads Automobil- & Motorcykelklubb arkiv (Medelpadsarkivet).

Lidens tidning

Bakre raden från vänster: Tobias Westman, Terese Backlund, Jesper Eliasson, Sofia Backlund, Alexander Modin, Martin B Mehlin, Rickard Persson, William Jaktlund, Christoffer Gustafsson, Cecilia Persson, Petter Olsson. Främre raden från vänster: Jonas Staaf, Felix Gradin, Rasmus Staaf, Calle Abrahamsson, Oscar Jaktlund, Pontus Kvillefors, Björn Breitzkreuz, Fredrik Eriksson, Jesper Jansson. Längst fram: Sebastian Grein, Hampus W Andersson. Saknas: Frida Eriksson. Tränare: Roland Andersson, Per-Erik Persson. Lagledare: Marc Grein.

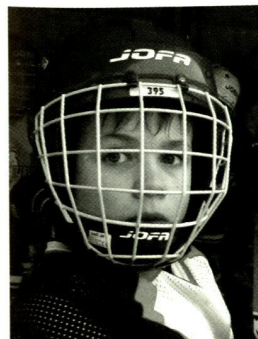
Foto och montage: Marc Grein

Liden Bears - Matförs

Söndagen 30/1 var det dax för hemmamatch för Lidenbjörnarna. Lidens tidning var självklart på plats. Mycket folk kantade sargen och två tänder lag fanns på planen. Jag får höra att resultaten hittills denna säsong varit idel förluster, så nu är det upp till bevis. För motståndet står denna gång Matförs. Matchen börjar i ett högt tempo och jag blir förvånad att lagen trots detta kan få till ett par fina kombinationer som nästan resulterar i mål. Efter 7.00 gör så Martin Mehlin 1-0 till Liden med passning från Tobias Westman. Så långt har spelet varit helt jämnt och följdriktigt kvitterar Matförs efter 8.12. Matförs har för dagen Anna Engström i mål som enligt hörsägen inte är ordinarie målvakt. Hon hör trots detta tillsammans med Lidens målvakt Sebastian Grein till de bästa på planen. Spelet böljar och efter 11.54 kommer så 2-1 till Liden genom Rickard Persson utan assist. Kvitteringen kommer ganska omgående efter 12.56 och därefter är det ställningskrig mellan lagen under resten av perioden. Under pausen är det kö till kiosken och hamburgarna. Det snackas hockey som aldrig förr och av folk som man aldrig skulle tro detta om annars.

Andra perioden är knappt tre minuter gammal när Liden gör 3-2 genom Rickard Persson ännu en gång. Även nu utan assist. Bara drygt en minut senare är det dags igen och nu är det ett rykande slagskott från blå som resulterar. Mål-

skytten heter Petter Olsson och plötsligt har Liden två måls överläge. Efter 9.09 kommer så 5-2 och man tror att matchen kanske är över nu. Målskytt Tobias Westman med assist från Martin Mehlin.

Jonas Staaf

Delar av publiken

Matförs reducerar sedan, men resten av andra perioden känns rätt lugn. I pausen är det puckkastning när ismaskinerna Hans och Kenneth Backlund gjort sitt.

Kamp vid sargen

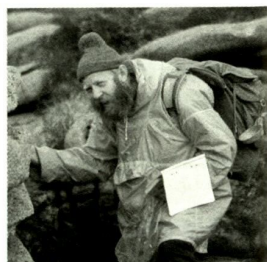
Tredje perioden börjar med att Matförs kommer ut som ett nytt lag och pressar Liden som knappt kommer ur zonen. Följdriktigt kommer också 5-4, men då reser sig björnarna och gör 6-4 genom Tobias Westman, assisterad av Martin Mehlin. Målet faller efter 6.42 och därefter känns det lite lugnare. 7-4 kommer efter 12.47 och Tobias Westman får då göra sitt tredje mål utan assist. Totalt sett var det rättvist att Liden vinner och om detta vittnar även skottstatistiken: 43-30 (19-13)(16-8)(8-9). Det var en trevlig eftermiddag på Björnrinken i Liden och kanske på grund av den gula lagtröjan så hördes det flera gånger Heja Sverige! från åskådarplats.

Text och foto: Tore Löfvenius

Rolf Lidberg

26/5 1930 - 15/2 2005

Tack för all
den glädje du skapade

Lidens tidning. Arne Johansson & Tore Lövvenius.
Tack till alla fotografer.

Du Hästägare!

Vet du hur viktiga din hästs hovar är?

Dom skall inte bara tåla nötning utan dom skall också fungera som en blodpump så att cirkulationen fungerar i hela benen och transportera upp blodet. De fungerar även som stötdämpare när hästen rör sig. Dom reducerar trycket på lederna så att man slipper belastningshåla.

Låt en RIKTIG HOVSLAGARE ta hand om din hästs hovar!

PS hov och klövvård
070 - 634 82 71

Ring nu så är du säker på att din häst får en bra vår!

BENGT'S

STERBhus AUKTIONER

Kom till våra 300 m2 på Västra Allén 8 i Sundsvall. Där har vi försäljning, Loppmarknad, Antikt och Design.
Öppet alla dagar utom vissa storhelger.

Vardagar 11 - 18
Lör - Sön 11 - 16

Köper hela eller delar av hem
Tel 060 92850,070-7402216 el
070-7402215

Välkommen att fynda!

SALONG KOVLAND

"Möt våren med oss". Vill du bli vårfin? Kom till oss, och våra uppfräschade lokaler.

Vi har allt i modern hårvård.

Varför inte ge bort ett
presentkort?

Inger, Cetin & Rita
VÄLKOMNA!

060 - 91444

Öppettider: 10 - 17 eller överenskommelse.

Påskmust-test

Coca-Cola har haft testförsäljning av Julmust i den södra delen av landet. Detta har gått så bra att man nu kommer att lansera Påskmust i hela Sverige under namnet Bjäre Påskmust. Lidens Tidnings redaktion beslöt då att testa Lidensborna för att se om Coca-Cola har rätt. Företaget skickade två testflaskor per post från Stockholm och Lidens Tidning beslöt att hålla testet lördagen 5/2 mellan 12-14. Testpanelen skulle provsmaka tre olika sorter och sedan avgöra vilken de tyckte bäst om. De sorter som vi plockade ut och som skulle konkurrera var ICA:s egen och Spendrups. Under de två timmar vi stod och inbköde folk testa så var det nog ungefär 80% som stannade och läskade sig. Provsmakningsstilarna varierade kraftig. Några drack ur mugg 1-3, medan andra försiktigt tog en liten klunk av varje och sedan började om tills man bestämt sig. Det var till och med en testare som ville ha vatten att skölja med mellan de olika provsorterna. Ingen av dryckerna var av s.k light-typ.

Resultatet av Lidens Tidnings högst vetenskapliga test.

42 personer deltog och av dessa hade nio stycken Spendrups (nr 2) som sin favorit. 14 personer hade valt ICA handlarnas (nr 1) och slutligen 19 stycken valde (nr 3) Bjäre (Coca-Cola). Det är inte långt från 50% så man får förmoda att Coca-Cola haft rätt i sin lansering av denna nya dryck. Den kommer att finnas till försäljning på ICA Liden till Påsk.

Utlottning av Påskmust bland testdeltagarna.

Vi har dragit fem stycken vinnare bland de som deltog i testet och dessa kan hämta var sin 1,5 l flaska påskmust av märket Bjäre (Coca-Cola) under påskveckan.

Andreas Svensson, Liden
Kurt Jonsson, Dacke
Saga Backlund, Liden
Lennart Olsson, Oxsjö
Michaela Larsson, Sundsvall

Här redovisar vi några av testarnas omdömen:

Nr 1 ICA handlarnas:

Traditionell must, liknar mest den must jag minns från min barndom, mest smak, mustigast, fylligast, godast.

Nr 2 Spendrups

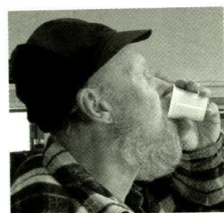
Mest smak helt enkelt, minst blaskig, verkar hålla kolsyran bäst, ej för söt, mustig smak.

Nr 3 Bjäre (Coca-Cola)

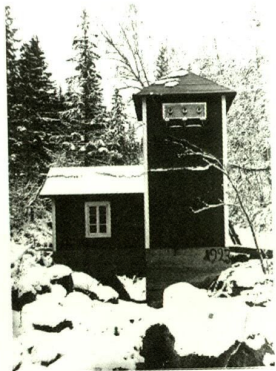
Mustigare, ej besk, mycket smak, inte för mycket kolsyra, lagom söt, smakade mest, god och fyllig, kryddigast, mustigaste eftersmaken, lite mer rivig än de andra.

På nästa sida följer ett bildcollage och en stilstudie på en stor del av testpanelen.

Bild och text: Tore Löfvenius

HÖGA ELPRISER ?

Järkvissle kraftstation, byggd i trä år 1923.
Foto: Lidens Hembygdsförenings arkiv.

Att elströmmen kommer ur två hål i väggen bekymrar nog inte den moderna människan särskilt mycket. Det som däremot har fått ökad uppmärksamhet under de sista åren är istället de ständigt stigande elpriserna.

Annat var det för knappt 100 år sedan. Nymodigheten elektriciteten började leta sig ut på landsbygden och "tekniska snillen" i byarna bör-

jade få grepp om den nya revolutionerande tekniken.

År 1923 gick de betrodda i Järkvissle samman för att bygga ett kraftverk om 45 hästkrafter växelström i Kvarnån, på västra sidan av Indalsälven. Kvarnån, som avvattnar Mussjön och på sin väg även Mustjärna, gjorde också tjänst som flottled med sin imponerande flottträna. Noterbart är att det således har funnits ett kraftverk i Järkvissle redan före det nuvarande som invigdes 1959.

För att finansiera kraftverksbygget såldes andelsbevis för 50:- kronor styck (en ansevärd summa på 1920-talet) till intresserade i byn. Elektriska ledningar drogs till de olika fastigheterna och i varje hem upprättades en eller flera s.k. ljuspunkter (lampor eller vägguttag). Kostnaden var 10:- kronor per år och ljuspunkt. Elmätare förekom inte på den här tiden. Till jul 1923 kunde de första glödlamporna tändas i Järkvissle. Elnätet hade stora svagheter. Vid inkoppling av elslukande maskiner var man tvungen att anmäla i tid så att åtgärder kunde vidtas för att inte hela byn skulle bli strömlös.

Fortsättning sid 21

Andelsbevis i Järkvitsle Elektriska Andelsförening U. P. A. Firmatecknarna: Lars Petter Backlund var handlare i Järkvissle. Erik Adolf Sellén var skräddare. Sven Edvall var skogsinspektör och initiativtagare till elektrifieringen av byn. Om skräddaren Sellén berättas att han fick 220 volt till sin gård (istället för det vanliga 127 volt) för att han hade ett elektriskt strykbjärn som drog mycket ström

Lidens tidning

I det senaste numret av Lidens Tidning berättades om bakgrunden och något om livet kring Brudsjön. Materialet till artikeln hade hämtats ur en ny skrift med titeln "Brudsjön – Lidenbygdens Pärla" av Sven Söderqvist och Göran Säll, 2004. Skriften kostar 60:- (inkl. moms) och kan köpas genom Göran Säll, tel. 060 – 61 25 22. Här följer nu den andra och avslutande delen.

"Ysta sjön" del 2

- vardagslivet runt Brudsjön

Flottning från Brudsjön till Indalsälven

År 1836 erhåller Oxsjö sågverk rättigheter att längs Kvarnån uppföra en flottningsränna samt nödiga byggnader för flottläggning. I utbyte får Dacke bymän rätt att bedriva mulbete och uppföra fåbodar vid Vålåsen. Brudsjön var under hela flottningsepoken slutmålet för det vinteravverkade virket från sjösystemen Nordan-sjön, Skälsjön, Vallsjön och Oxsjön med tillflöden. Virkesmängden var enorm.

Hundratals hästar från hela östra Medelpad skötte transporten från skogen och fram till flottleden.

Från Brudsjön flottades virket i en två kilometer lång timmerränna ner till Indalsälven vid Sillresåg. Det tog knappt två minuter för virket att färdas ner till älven. Där nere fanns även den första telefonen. Den omnämns i ett protokoll från 1894. Telefonen sparade in ett flertal flaggvakter som annars var utposterade efter sträckan mellan Brudsjön och Indalsälven. Flottningen från Brudsjön upphörde i början av 1960-talet.

Sågverk

"Ysta sjön" fanns Brudsjösågen, verksam i femtio år från 1922 till 1972. Brudsjösågen blev tillsammans med skogen en inkomstkälla för ar-

Brudsjösågen i verksamhet 1922-72.

Lidens tidning

Ol-Ersa på väg till Dacke Tullkvarn med något smide.

betarna "Ysta sjön". Den 11 juli 1921 upprättas en teckningslista med avsikt att bilda ett aktiebolag, förslagsvis kallat "Brudsjö Träförädlingsaktiebolag". Ändamålet var att uppföra en såg och driva sågverksrörelse och annan därtill hörande verksamhet. Aktiekapitalet föreslogs till lägst 40 000 och högst 120 000 kronor. Av inventarieboken framgick att man byggt ett ramverk med klyvsåg och hyvel. Hela anläggningen drevs med elektrisk motor. Med andra ord hade man efter dåtidens förhållanden byggt ett modernt sågverk. Timmermagasin hade man i Brudsjön. Timmerstockarna lagrades "inom läns" i sjön, snarades och drogs via kätting på en brygga in till sågbänken. Det sågade virket transporterades på järnvägsräls för stabbläggning.

Under åren 1922- 1923 utfördes sågningen av Bernhard Eriksson/Säll. På lönelistan förekom Herbert Karlsson, S. P. Sahlin och Maurits Englund. Hyvlingen sköttes av en man vid namn Flodin. Några andra kända namn: Albin Säll, Algot Säll, Axel Säll, Verner Sahlin, Bengt Sahlin och Einar Eriksson. Hela hanteringen krävde fackkun-

skap. Någon gång anlätades sågare med djupare kunskaper. Mest var det fråga om att lära varandra.

Den 1 maj 1971 hölls en extra bolagsstämma på Utsiktens Turistgård. Extrastämman var föranledd av att styrelsen ämnade föreslå att Brudsjö Träförädlings AB skulle träda i frivillig konkurs. Styrelsen bestod 1971 av Helge Eriksson, ordförande, Anton Persson och Ivar Sillerström med Nils Sillerström och Rudolf Modin som suppleanter.

Kolugnar

Under andra världskriget bedrevs kolning i särskilda s.k. kolugnar. Kolugnen låg alldeles vid nerfarten till den nuvarande badstranden. Det var Axel Säll och Jonas Nyberg som sökte och fick bidrag till att bygga kolugnen och driva den tillsammans. Olle Nilsson i Kvarnån övertog så småningom Axels del i kolugnen. Kolet transporterades med lastbil till Bispgården för lastning på järnväg.

I bakgrunden smedjan, även kallad Gula Paviljongen. I förgrunden Jonas Nyberg

Smedja

Vid Brudsjön fanns en större smedja. Smed var Olof Eriksson/Säll (Ol-Ersa). På övervåningen i smedjan hade man ett utrymme, som kallades Gula Paviljongen. Där anordnades danser men även religiösa möten. Ol-Ersa använde det även som snickeri där han gjorde en del möbler. Albin Sälls son Ivar berättar, att han ofta fick trampa både svarven och ässjan åt sin farfar när han kom från skolan. Smedjan var belägen där Lundhs garage står numera.

Hattmakare

Byns modist var Ameli Säll, som hade en affär strax intill Erik Sälls bagarstuga. Här såldes tråd och tyg och av henne tillverkade hattar. Huset är numera rivet.

Sömmerska

Många är de damer i trakten som fått ny klänning uppsydd av Nelly Nyberg, som var hemsömmerska vid Brudsjön.

Marta Kristina Säll "kavlar" och en okänd "kastar på".

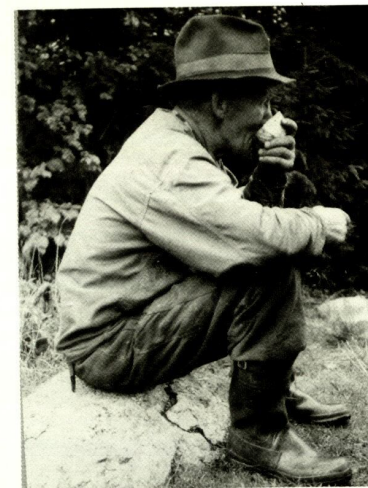
Brödbakning

Hos Ol-Ersa fanns den enda bagarstugan "Ysta sjön", och där bakades allt matbröd både under

Erik Sälls och Ol-Ersas tid. Sedermera har bakugnen bara sporadiskt använts. Enligt uppgift var teglet tillverkat av lera och sågspån från platsen. Huset är idag på väg mot rivning och ytterligare ett hus försvinner ur historien.....

Fiskodling

Algot Säll och Jonas Nyberg byggde en damm i Hästbäcken för att odla fisk. På grund av att fisken stals därifrån och att bäcken skar ny väg runt dammen avslutades projektet.

Jonas Nyberg tar paus i älgskogen.

Epilog

Ja, detta var några axplock ur historien "Ysta sjön" från de senaste två hundra åren. Kanske kan följande epilog vara en lämplig avslutning.

Tänk om man kunde förflytta sig bakåt i tiden och lyssna till vad folket hade att berätta och ta del i alla deras bestyr.

Att få veta deras tankar, vilka önskningar och framtidsplaner som de hade och vad de väntade sig av livet. Det vore väl fantastiskt?

Nu är det flesta borta, men skrivna berättelser och bilder finns kvar. (A.G. Säll 1998)

Originalmanus av Sven Söderqvist och Göran Säll, 2004. Sammandrag och viss redigering Arne Johansson.

 **Oscarson
Skog AB**
SKOGSÄGARE!

Markberedning och plantering
med fasta hektarpriser
Avverkningsuppdrag
Rotposter och leveransvirke.

E-post: jan@epost.ventelo.se • Mobil 070 - 620 15 52

Lidvalls Taxi
Sjuk o bårtransporter
Färdtjänst

0692 - 210 12 070 - 683 45 01

**LÖVVED
SÄLJES!**

Örjan Rudin
0692 - 210 72
070 - 534 93 83

"Lyckan är sannerligen stor
om man får möta våren i nya sköna skor"

Gör en "STÖÖKRESA" till Hammarstrand
Skor för hela familjen!

**Stööks
SKO AFFÄR**

0696 - 100 69

"En sekund i tillvaron"

En historisk fantasibild inspirerad av arkeologiska utgrävningar i Stige, Indal med Professor Per H. Ramqvist.

Indal i inlandsisens spår.

Hattbergen låg som små öar i en mäklig skärgård när inlandsisen började släppa sitt grepp om jordskorpan. Sakta under tusentals år stiger bergen upp, sammanbinder landskapet med åsar och berggryggar. Bildar ett landskap mäktigt och vackert. I spåren av isens framfart bildas djupa dalgångar där rinner vatten klart och näringsrikt.

Havets fiskar upptäcker dessa orörda betesmarker och hittar nya livsbetingelser.

Djurlivet breder ut sig på vidderna, ytor som sakteligen växer.

Människorna med en inbyggd utforskarlust söker sig till nya orörda landområden, möter denna spännande, vackra och rika natur.

Lusten att utforska och behoven för att överlevnad driver människorna in i vikarna och vidare upp i vattendragen, möter ett grönt och lummigt landskap där sydslutningarna ner mot vattendragen är solvarma och njutbara.

Där slår man läger! Närheten till vattnet är mycket viktig då man färdas via havet och fisken är en god garanti för färsk föda.

Skogarna lockar, fylld av vilda djur, ett viktigt tillskott till både näring och skydd. Skinnen blev åtråvärda till kläder men även så småningom som handelsvara.

Till en början gjorde människorna sina forskningsturer under den varma sommarperioden, likt fåglarna återkom man varje vår och flyttade söderut när hösten nalkades.

Men med tiden gav den mäktiga naturen och rikedomerna människorna mod att bosätta sig i denna orörda natur. Dom blev kvar i sydslutningarna längs älven, började bruka jorden och blev bofasta för all framtid.

Det kan man avläsa i det liv som frodas än i dag och i de spår människorna lämnat efter sig längs älvdalgången.

Hjördis Lundmark, Västlönning

TROLL

Trollnatta
i
Järkvissle Trollby
Lördag
9 juli
14.00 - 23.00

(se kommande
annonsering)

Järkvissle Västana FVO
inbjuder till
Familjedag med pimpeltävling

MUSSJÖN

Långfredagen
25/3
11.00 - 13.00

Stor röding
inplanterad
hösten 2004

Startavgift 50:-
Fiske, varm korv
och Festis ingår

Fina priser!
Chans till lotterivinst
även om du inte får fisk.

Info: 0692 - 401 06, 210 72

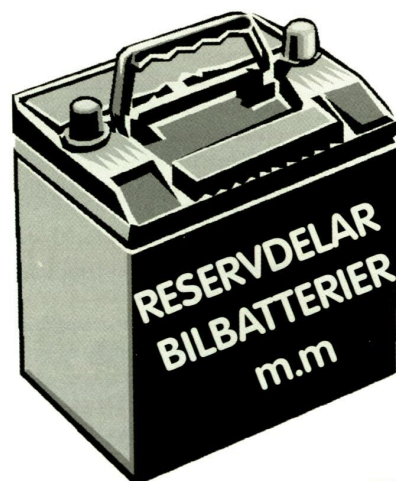
ENGSTRÖMS BILDELAR

Du hittar oss på
Centralgatan 34
i Hammarstrand.

VÄLKOMNA TILL MIG!

Sture

SÄTTNA-ELTJÄNST

Hans-Erik 070-2687556

Kovland

www.annanorbergsbuss.com

**Anna
NORBERGS
Buss AB**

Tel 060-61 51 47

Vi har bussen som behövs vid:

- konferens
- kundträff
- kickoff
- Teaterresor
- skolresor
- gruppresor
- m.m.

Vi skräddarsyr resan utifrån kundens önskemål

Fortsättning från sid 14

År 1937 brann stationsbyggnaden (som var byggd i trä) ner till grunden. Kraftstationen byggdes upp på nytt, nu av murtegel. Under byggtiden, sommaren 1937, var Järkvissle by helt strömlös. I början av 1940-talet inlöstes stationen av Statens Vattenfallsverk. När inloppstuben frös en kort tid därefter blev det slutet för Järkvissle kraftstation och byn koplades in på riksnätet istället. Ännu idag kan man från den höga bron över Kvarnån se resterna av kraftverkets dammkonstruktion. Av själva stationen återstår idag endast några få raserade murstenar.

Järkvissle var inte enda byn längs Indalsälven som anlade kraftverk under de första decennierna av 1900-talet. Sillre, Kväcklingen, Indal och Nilsböle mfl. är exempel på stora lokala satsningar. Nilsböle kraftverks vackra stationsbyggnad kan ännu idag ses vid färd på riksväg 86.

Abropå elpriserna; priset per ljuspunkt (10:- per år) förblev oförändrat så länge som kraftstationen var i Järkvissle bys ägo (således i nästan 20 år)!!!

Tack till Erik Edvall, Järkvissle för informationen till denna artikel. /Arne Johansson

Röda tråden är ett försök att få arbetet bland barnen att hänga ihop från ett år till 16 år. Den är gemensam för våra förskolor och skolor i området, Holm, Indal och Liden. Förskolans strävansmål leder barnen in mot skolans kursplaner. Skolans kursplaner har skrivits så att de tydligt visar vad man ska klara i varje årskurs. På så sätt kan alla se stegringen i ämnet årskurs för årskurs. Utvecklingssamtalen är de tillfällen då personal, barn och föräldrar stämmer av hur terminens arbete gått. Då kryssas årets mål om det uppnåtts. Föräldrar, elev och lärare kan då se om eleven klarat årets mål. Om målet inte nåtts skriver vi vid detta tillfälle åtgärdsprogram hur vi ska arbeta för att nå målet. Föräldrar, elev och läraren skriver under programmet. Målplanen följer med som en röd tråd genom hela elevens skolgång. Den blir då en sorts portfolio som vid byte till ny lärare eller ny skola överlämnas till den nya läraren. Målplanen ger viktig information om hur långt eleven hunnit. Eventuella åtgärdsprogram talar om hur vi arbetat med eleven om målen inte nåtts. Lärarna ska fokusera på målen i undervisningen och har skrivit ämnesplanerna utifrån målen.

Välkommen till Josefinas Garn

Krången, Gårdtjärn
060 - 980 41

Öppet

Tis - Fre 11 - 19
Lörd 11 - 17

(annan tid efter övernaskommelse)

Vårens garner:

Flox	23:-
Sorbetto	27:-
Savanne	25:-
Cotton Lux	28:-
Brilla	33:-
Silkegarn	48:-
Sorbet	55:-
Denim Tweed	36:-
Spree	58:-
Kos	25:-

Babygarner

Karusell
Piggelin
Bambinoull
Bambino bomull
Babycare

Dessutom

Higgins
Bom-ull
Carolin
Plus
Budget 103
Dream
Korall
Scilla
Raggi
Mega
Happy m.fl

Handarbeten
Virkgarner
Moulingarn
Mönster
m.m

Utgående garner
10-15:-/st

Dessutom:

Stickor
Sytråd
Ramar
och
Beslag

YTERBOMs TRAFIK AB

070 - 666 74 91

060 - 928 28

Utför lastväxlar-
transporter

Sopcontaineruthyrning

Maskintransporter

Grustransporter

Schakttransporter

Bykrogen

Vardagar 10-15

Lördagar 13-20

Vi visar samtliga Timrå's hockeymatcher
som sänds i TV.

Pubafton 5/3

(efter Gussjöpimpeln)

Trubadur: Håkan Alfredsson

Skall du avverka i vår!
Kontakta mig i god tid
för rådgivning och planering.

Ring gärna för mer information
Birgitta Löthman 0692 - 102 34

NORRSKOG *skogsägarna*
TILLSAMMANS ÄR VI STARKA

www.norrskog.se

**SKYLIFT
MINIGRÄVARE
&
CONTAINRAR
UTHYRES**

Vinnare av
fri dygnshyra
på julslytningen
blev Johan Lidin

Skylift 1 000 kr +moms/dygn

Minigrävare 1 200 kr +moms/dygn

Vid hyra i fler än 3 dygn i sträck lämnas viss rabatt.
Maskinerna finns för avhämtning i Sunnås.

För bokning och info ring 070-600 99 68

VI HAR DET MESTA FÖR DE FLESTA

TOA OCH HUSHÅLLSPAPPER * TVÄTT OCH RENGÖRINGSMEDEL *
HÄSTFODER OCH TILLBEHÖR * SMÅDJURSFODER OCH TILLBEHÖR *
TRÄDGÅRD * GRÄSKLIPPARE * JONSEREDS MOTORSÅGAR * VEKLYVAR OCH
VEDKAPAR * VERKTYG * FÄRG *BYGGMATERIAL *VVSvV

Vi har allt för vårens sådd!

GRANNGÅRDEN

0696 - 102 50, 106 45
Hammarstrand

Posthuset Liden

Hyresledigt

- * Vi har en etta ledig
- * Storlek 45 kvm.
- * Möjlighet till egen färgsättning.
- * Lokal 100 kvm ledig 1/9.

Ring 060-15 90 40

P.L.B Bygg AB

Modins Byggservice

0692 - 104 28

070 - 685 43 97

Vi är ombud för Systembolaget

ICA LIDEN
nära

Öppettider

Mån - Fre 10 - 19
Lör 10 - 16
Sön 12 - 16
0692 - 100 26

Priser vecka 10

Fruktpåse

apelsin, banan,
päron och äpple

Bullens pilsnerkorv 39:-

2 burkar

ICA:s Grillkorv 9 ⁹⁰/_{pkt}

10-pack

Nybakat färskt bröd hela dagen!

Olika sorter.

(Ring gärna och beställ!) Vi sänker priset på ett stort antal produkter!

Pain Delice
EN VÄRLD AV BRÖD

Välkommen in!
Pelle, Carola, Margit och Gun.

**Boda
Gräutjänst**

Boda 237

840 73 Bispgården

Tel. 0692-400 43

Välkommen till HAMMARSTRAND

Hos oss hittar du det mesta

inför sport & påsklov

Handskar- Mössor- Skidadressar- Värmeunderställ - m.m

Nu är butiken välfylld med vårens nyheter

Nya Jeansmodeller från

Ny kollektion smycken

Lee

Wrangler

SNÖ
OF SWEDEN

se även vår hemsida
www.petermonika.com

PETER
MONIKA
KLÄDER AB

Tel: 0696-681550

Hammarstrand

Centralgatan 18

TAXI
i HOLM AB

Utför sjukresor, färdtjänst
bårtransporter mm

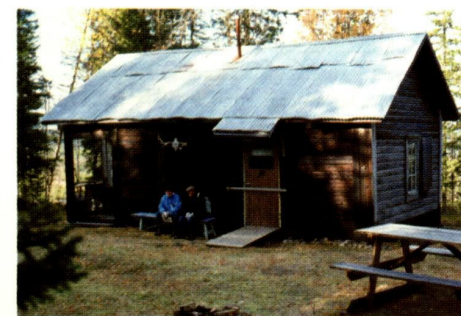
PUBTAXI!

0692 - 300 33
070 - 568 15 25

Anundgård 1053, 86041 Liden

KRÅKTORPET

I den vindstilla, kyliga och kolsvarta kvällen flämtar ett svagt ljus i ett litet fönster. Tystnaden är total. Det känns som tiden står still. När man kommer närmare känns den karaktäristiska lukten av brinnande björkved och en svag rökpelare letar sig försiktigt mot himlen. Det kunde lika gärna vara 1600-talet som 2000-talet. Den moderna civilisationen känns fullständigt avlägsen. Vi närmar oss den enslagna platsen med namnet Kråktorpet, som ligger i ett vidsträckt skogsområde ca 7 km väster om Järkvissle by.

Torpet ligger högt upp på en bergås med en vidunderlig utsikt, som vid gott väder sträcker sig miltals in över blånande skogslandskap i Jämtland. Idag finns en mindre byggnad och flera stenrösen, vilka skvallrar om att här har tidigare funnits en bosättning. Det är trehundra år sedan någon var bosatt på denna frostbelägna plats. Att det lyser ett svagt sken från fönstret beror på att det är höst och älgjaktstid. Den nuvarande stugan används nämligen numera av Kråktorpets jaktlag, som jaktstuga. Men stugan och framförallt platsen har en mycket intressant och dramatisk historia.

Lönekontor

Den nuvarande Kråktorpsstugan byggdes 1925 av Skönviks AB (föregångare till dagens SCA) i på den tiden fullständigt väglöst land. Vi bortser då ifrån

Delar av Kråktorpets jaktlag samlat i jaktstugan en höstkväll i början av 1970-talet. Från vänster: Tord Höglén, Tomas Kilander (delvis skymd), Torgny Kilander, Lars Backlund och Olle Gerdin. Foto Sune Kilander.

Kråktorpsstugan år 1999. Under "kontorets" tid var ingången på den vänstra gaveln till tjänstemännens rum (nu förråd). Ingången på långsidan var till arbetarnas rum (nu nyttjat av jaktlaget). Foto Arne Johansson.

stigar och vintervägar för timmerkörning med häst. Skogshanteringen hade expanderat kraftigt och mycket folk var verksamma i området med skogsavverkning och kolning. I början av 1800-talet förvärvade bolaget en 50-årig avverkningsrätt på den sk Järkvissle-allmänningen, som låg under Ljungå bevakning. Där bodde förvaltaren och där låg också avlöningskontoret. Varje höst samlade skogsförvaltaren arbetssökanden på Kråktorpet och fördelade befintliga körar- och huggarskiften.

Kråktorpsstugan byggdes i timmer med två rum, det ena rummet för tjänstemännen och det andra för arbetarna. Stugan gick under namnet "Kontoret". Under tiden före bygget hade alla avlöningar utbetalats i Ljungå. Arbetarna fick själva hämta sin arbetsersättning på plats. Det åtgick som regel en hel arbetsdag att hämta löningen. Ibland hämtade man mot fullmakt ut varandras löner. Det skall enligt berättelser ha funnits ett skidspår från allmänningens västra del, via Kråkstensjön och Ämyriset till Ljungå. Spåret kallades "Avlöningsspåret" och hölls väl markerat i terrängen.

Efter att "kontoret" på Kråktorpet hade byggts utbetalades alla avlöningar där. Arbetaren skulle förutbestämda dagar infinna sig på "kontoret" för att hämta löningen och det oberoende var han befann sig på allmänningen. Detta ansågs rationellt istället

för de långa resorna till Ljungå (fågelvägen 13 km, från Kråktorpet räknat).

Det är inte känt hur länge "kontorets" verksamhet pågick på Kråktorpet, kanske något decennium, men 1947 flyttade jaktlaget in och då hade sannolikt stugan stått tom ett antal år. Före 1925 hade Kråktorpet förmodligen saknat byggnad under flera hundra år. Låt oss se vad som är känt om Kråktorpets äldre historia.

Svedjefinnar

Under 1640-talets sista år kom till denna plats den första åbon, finnen Olof Pålsson. Han hade tidigare anlagt ett torp vid sjön Leringen, Torps socken, som han nu av någon anledning övergivit. Vid den här tidpunkten hade Sverige varit i krig i trettio år och kung Gustav II Adolf hade omkommit vid Lützen 1632. Hans dotter Kristina blev drottning 1654. En förmyndarregering styrde under hennes barndomsår. Olof Pålsson började nu röja skog, bryta mark samt uppföra nödvändiga husbyggnader. Redan 1654 omnämns Olof Pålsson i den så kallade tiondelängden, en sorts beskattningsliggare för kyrkan. Han ålades utgiva 1 tunna och 12 kannor råg. Som synes en hård beskattning i denna karga ödemark. Troligen nyttjades myrslåtter och svedjebränning. Det senare var ödemarksfinnarnas specialitet. Svedjebruk var mycket vanligt i Finland vid den här tiden och finnarna var särskilt kunniga i denna odlingsmetod.

År 1657 finns torpet infört i den s.k. jordeboken, en motsvarighet till senare tiders fastighetsregister. Tre andra finnar är nu registrerade ägare till torpstället; nämligen Pål Olsson, Olof Olsson och Jöran Olsson, den sistnämnde benämnd husfinne. Vissa uppgifter tyder på att dessa tre var bröder. Olof

Konung
Gustav II Adolf

Drottning
Kristina

Olsson stannade kvar på torpstället. Han bildade familj med Karin Danielsdotter, möjligen av Viksjö-släkt. De fick två barn. Familjen gick ett ohyggligt grymt öde till mötes. År 1674 återfanns hela familjen död. Jordebokens korthuggna beskrivning av dödsfallet lyder: "...finnen Olof Olsson och hans hustru Karin Danielsdotter och tvänne hans barn (begg dumber) blefvo utaf hungersnödh döde." Vilken fruktansvärd tragedi denna mening rymmer. Hur länge fick de plågas? Avled barnen ensamma? Situationen är så grym att den är svår att ta till sig idag. Men händelsen avslöjar under vilka utomordentligt svåra förhållanden man tvingades att leva. Efter dödsfallet tycks Kråktorpet ha legat öde. Tragedin med de döda och den hårda beskattningen bidrog möjligen därtill.

I slutet av 1600-talet återfinns Olof Olofsson-Kråka som registrerad ägare till torpet. Han har troligtvis övertagit torpet av en annan finne med samma namn (kan vara ovannämnda Olof Olsson). De historiska anteckningarna är dunkla. Olof Olofsson-Kråka (den förste av de två) är förmodligen den finne som givit namn åt Kråktorpet. Namnet Kråka kan möjligen härröra från någon soldatsläkt. År 1704 avritades torpet av lantmätare Spole. Han upptecknade arealen till 6 1/4 mål. Registrerad ägare är också nu Olof Olofsson-Kråka.

Från 1704 års lantmäteriförrättning hämtas följande: *"Stensjöfinnen har godt tillfälle af annan gräswall som starrfloar på sin skog bärga hö och ängesbordet förmedelst skogens afrodjande märkelig förbättra. Mycket frostnämnd åker, tål lytet. Nu, 1704, är årsgrödan af köld förderfvad. Rykeligt och ymnigt betesland kring torpet. Nu icke synnerlig fälleskog. Fiske med not och nät i Stensjön, nu sällan brukat. Djurfång idkas med älgled jämte andra små wåhner efter fougel och hare, utom det med byssan församlas."*

Vid anläggandet av Järkvissle gamla fåbodar (Gammelfodarna) omkring 1850 nyttjades brukbart virke från byggnationerna på Kråktorpet. Ovanför dörren till en av fåbodvallens äldsta ladugårdar fanns inristat med kniv "Olof Olofsson Kråka 1706".

Olof Olofsson-Kråka

Om Olof Olofsson-Kråka berättas att han lär ha gått till fots fram och tillbaka till Stockholm för att skaffa äganderättshandlingar på torpet. Han skall

Lidens tidning

också ha bott på Kråktorpet i ca. 6 år innan det blev känt i Järkvissle by.

Älgjakten 1953. Einar Lindkvist (till vänster) och Bror Kilander. Foto okänd.

Tvångsbesöken i kyrkan var en tung pålaga. Frånvaro utan laga förfall bestraffades med böter. Olof Olofsson-Kråka måste en gång skaffa intyg från prästen i Borgsjö, om att han där besökt kyrkan, och visa intyget för prästen i Liden där kyrkofrånvaron antecknats. Han hade nämligen gjort kyrkibesöket i Borgsjö i samband med annat ärende, men glömde att vid besöket begära närvarointyg. Han blev därför tvungen att göra ett extra besök i Borgsjö för att få intyg om sitt kyrkibesök!

Olof Olofsson-Kråka "löpte" (skar ut) näver, som han i stora buntar förde fram, via den Södra Kråktorpsvägen, till Vike by vid Holmsjön och där bytte mot krut och salt. Näver användes som taktäckningsmaterial. Kanske använde han till dessa nävertransporter den kälke - helt i trä - som senare återfanns intill färdvägen mellan Kråktorpet och Vike by, och som gav upphov till namnen Finnkälkäsen och Finnkälkmyren. Platsen är belägen ca 1/2 timmes gång söderut.

"Stensjökråka" var även förfaren i Trolldom. Det berättas att han en dag kom fram till Järkvissle för att få med sig en bondhustru enär hans hustru låg i födslovånda, men det var bråttom och "Stensjökråka" frågade bondhustrun om hon ville åka lika fort som vinden eller om hon ville åka fortare. Bondgumman ansåg att om hon fick åka lika fort som vinden så var det tillräckligt. Då bredde "Sten-

sjökråka" ut sin rock och genom luften gick färden i en svindlande fart fram mot bestämmelseorten. Hur historien slutar är det tyvärr ingen som vet.

1700-talets förteckning över båtsmän i Liden (dåtidens krigare) upptager bl a namnet Daniel Olofsson-Kråka från Stensjön. Enligt sägen skall denne båtsman ha deltagit i det stora nordiska kriget åren 1700-1721. Daniel Olofsson-Kråka finns inte antecknad i dödboken för Lidens församling. Därav framstår som säkert att han avlidit på annan ort. Kanhända slutade hans levnad i fosterlandets tjänst fjärran sitt hem vid Stensjön. Den 19 april 1726 blev Kråktorpets 6 1/4 mål till skatte inlöst av Järkvissle by. Långt senare har SCA förvärvat äganderätten.

Vad som hände på Kråktorpet de kommande 200 åren, fram till att nuvarande Kråtorpsstugan byggdes 1925, är höljt i dunkel. Det är svårt att klarlägga historien under dessa århundranden. De skriftliga källorna bidrar inte till något klarläggande och eventuell muntlig tradition har för länge sedan tystnat. Kvar på denna frostbenägna plats finns bara några gamla stenrosen som vittnar om det oerhört mödosamma arbetet som människorna här för länge sedan utförde i sin kamp för att överleva.

/Arne Johansson (sammanställning och viss redigering)

Uppgifterna i denna artikel är hämtade ur Medelpads finnmarker (1945) av R. Gothe, Lidens Båtsmän av H. Nyberg, Stampkojan (1977) av Arne Sundin i Liden, tidningen Nya Samhället (25 november 1933), Länsarkivet samt bevarade sägner. Tack till tidigare jaktledaren för Kråktorpets jaktlag Sune Kilander för hjälp med material till artikeln.

Vad mer kan Kråktorpet berätta?

Lidens tidning

FLÄSKKARRÉ

fryst i bit

19 ⁹⁰/_{kg}

REVBENSSPJÄLL **29** ⁹⁰/_{kg}

FRYSTA

FALUKORV **14** ⁹⁰/_{kg}

SOHLBERGS 500 GR

FESTKALKON **49** ⁹⁰/_{kg}

FRYST

KÖTTFÄRS **39** ⁹⁰/_{kg}

SPORTLOVSPROVIAN

HAMBURGARE

ICA 8-pack

OBOY CHOKLADDRYCK

6x35 gr 2 st

GRILLKORV HOTDOGS

Sohlbergs 10-pack

39 ⁹⁰

35:-

10:-

Denna vecka (vecka 10) sänker vi
priset på ett stort antal basvaror.

Butiken behöver dig!

Behöver du butiken?

DVD FILMER 59:- / st eller 2 för 99:-

Priserna gäller vecka 10

ICA-korts erbjudanden

LÖFBERGS LILA **35:-**

Kaffe 500gr 2st

OSTKROKAR **19** ⁹⁰

Jättepåse 450 gr

GLASSTRUTAR **15** ⁹⁰

Vanilj 8-pack

Euroshopper

**Varmt välkommen
till oss!**

*Micke, Stefan &
Monica med personal*

Vi är ombud för, ATG, Systembolaget, Apoteket, Svenska spel, Posten (paket), Videoteket mm.. Beställ din villaolja till lägsta dagspris hos oss!